

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 148/2025-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **JUDr. Zdenky Hruškovej**, advokátky, Makovického 7, Žilina, proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 36T/14/2021 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 36T/14/2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie v sume **1 000 eur**, ktoré jej **je** Okresný súd Žilina **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Vo zvyšných častiach ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. marca 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 36T/14/2021. Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Zároveň žiada o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 1 500 eur. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 148/2025-13 z 8. apríla 2025 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd vedie pod sp. zn. 36T/14/2021 trestné konanie proti obvinenému [REDAKOVANÉ], ktorému bola sťažovateľka 2. apríla 2020 ustanovená za obhajkyňu. Obhajoba bola ukončená uznesením okresného súdu zo 7. júla 2022. Sťažovateľka doručila okresnému súdu 14. marca 2023 v zmysle § 553 ods. 2 Trestného poriadku návrh na priznanie odmeny a náhrady hotových výdavkov obhajcu s vyčíslením trov obhajoby v sume 2 981,74 eur. Vzhľadom na nesplnenie lehoty vyplývajúcej z § 553 ods. 3 Trestného poriadku podala sťažovateľka okresnému súdu urgenciu 26. februára 2024, ako aj sťažnosti na prietahy predsedovi súdu 10. septembra 2024 a 17. februára 2025. Okresný súd do dňa podania ústavnej sťažnosti o návrhu na priznanie trov obhajoby nerozhodol.

3. Podstata sťažnostnej argumentácie spočíva v tvrdenom porušení označených práv zbytočnými prietahmi okresného súdu pri rozhodovaní o trovách povinnej obhajoby, ktoré sťažovateľke ako ustanovenej obhajkyňi prislúchajú. Sťažovateľka poukázala na 30-dňovú lehotu vyplývajúcu z § 553 ods. 3 Trestného poriadku, ktorá nebola okresným súdom dodržaná. Rozhodnutie o trovách obhajoby vo všeobecnosti nemožno považovať za právne náročnú činnosť, napriek tomu okresný súd o nej nerozhodol v zákonnej lehote, a to ani po žiadostiach o nápravu.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

4. Podpredseda okresného súdu odkázal na písomné stanovisko konajúceho vyššieho súdneho úradníka, ktorý uviedol, že fyzicky spisový materiál, ktorého obsahom bol návrh na náhradu trov konania ustanoveného obhajcu, mu predložený nebol a o existencii tohto návrhu nebol vyrozumiený, keďže zákonný sudca, nereflektujúc uplatnenie náhrady trov obhajoby, vo veci konal, uskutočňoval prioritne pojednávania a napokon vo veci rozhodol 7. apríla 2025. O trovách obhajoby bolo napokon rozhodnuté 8. apríla 2025. Podpredseda okresného súdu navrhol, aby ústavný súd zohľadnil aktuálnu procesnú situáciu a aby pri prípadnom vyslovení porušenia označených práv aktuálny procesný stav zohľadnil pri rozhodovaní o výške finančného zadosťučinenia.

5. Vzhľadom na obsah vyjadrenia podpredsedu okresného súdu ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľku na zaujatie stanoviska k nemu a pristúpil k meritórnemu posúdeniu dôvodnosti ústavnej sťažnosti.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote je založená na nekonaní okresného súdu pri rozhodovaní o trovách povinnej obhajoby sťažovateľke ako ustanovenej obhajkyňi.

7. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vychádza zo svojej

ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

8. Článok 6 ods. 1 dohovoru možno aplikovať aj na rozhodovanie o trovách konania za predpokladu, že predmetom konania bolo rozhodovanie o občianskych právach a záväzkoch alebo o oprávnenosti trestného obvinenia (porovnaj rozsudky ESLP vo veciach Robins proti Spojenému kráľovstvu z 23. 9. 1997, Beer proti Rakúsku zo 6. 2. 2001, porovnaj tiež KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 604.). Obdobne aj ústavný súd uviedol, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (m. m. IV. ÚS 604/2018). Aj na konanie o trovách konania sa takto vzťahujú garancie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. z čl. 48 ods. 2 ústavy, t. j. povinnosť súdu rozhodnúť o trovách konania v primeranej lehote, resp. bez zbytočných prietáhov.

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

10. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, rozhodovanie o trovách obhajoby je súčasťou štandardnej agendy všeobecných súdov, ide o činnosť mechanickú, bez potreby aplikácie akýchkoľvek zložitejších právnych otázok.

11. Pri hodnotení správania sťažovateľky ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka svojím správaním neovplyvnila dĺžku časového intervalu pri rozhodovaní o trovách povinnej obhajoby. Sťažovateľka sa, naopak, prostredníctvom sťažností a urgencií snažila o urýchlenie rozhodnutia o podanom návrhu.

12. Tretím kritériom hodnotenia, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietáhom, bol postup okresného súdu. Sťažovateľka doručila okresnému súdu 14. marca 2023 návrh na priznanie odmeny a náhrady hotových výdavkov, o ktorom rozhodol okresný súd až 8. apríla 2025, t. j. po dvoch rokoch. Je úplne zjavné a nepochybné, že okresný súd výrazne prekročil zákonnú 30-dňovú lehotu na rozhodnutie podľa § 553 ods. 3 Trestného poriadku. Ide o protizákonný zásah, ktorý musí ústavný súd vyhodnotiť z pohľadu jeho ústavnoprávnej intenzity.

13. Vo svojej judikatúre považuje ústavný súd za neakceptovateľný stav nerozhodnutia a nevyplatenia trov obhajoby, ktorý je výrazne nad rámec lehôt ustanovených Trestným poriadkom (§ 553 ods. 3). V skutkovo a právne podobných veciach (I. ÚS 279/2019, IV. ÚS 129/2019, IV. ÚS 274/2021) považoval za relevantné, že ide o odmenu sťažovateľa za vykonanú službu. Prostredníctvom činnosti sťažovateľa štát realizuje právo na právnu pomoc, resp. právo

na obhajobu, a to aj v prípadoch povinnej obhajoby (§ 37 Trestného poriadku). Je oprávnením štátu prostredníctvom súdu skontrolovať správnosť vyúčtovania trov právneho zastúpenia, rovnako je ale jeho povinnosťou v primeranej lehote rozhodnúť o priznaní trov právneho zastúpenia. Nerozhodnutie o trovách právneho zastúpenia výrazne po lehote ustanovenej zákonom vytvára stav, keď sťažovateľ poskytne službu vopred a ide o službu, na ktorej poskytnutí má sám štát záujem, s tým, že štát jednostranne vnúti poskytovateľovi služby (advokátovi) zjavne neprimeranú lehotu splatnosti za poskytnuté služby, ktorá je navyše v rozpore so zákonom.

14. Ústavný súd nemôže akceptovať obranu okresného súdu (vyjadrenú stanoviskom vyššieho súdneho úradníka) ospravedlňujúcu nerozhodnutie o trovách obhajoby „*nevedomosťou*“ o podanom návrhu a presúvaním zodpovednosti na postup zákonného sudcu vo veci samej. Takéto okolnosti nie sú objektívne spôsobilé zbaviť okresný súd zodpovednosti za vzniknutý stav. Je nepochybne dôležité, aby okresný súd pokračoval bez zbytočných prietáhov v rozhodovaní o merite veci. To však nemôže ospravedlniť priebežné nevykonanie jednoduchého rozhodnutia administratívnej povahy bez narušenia plynulosti konania vo veci samej. Ide o nedostatok, ktorý bol zapríčinený nedostatkom organizácie práce v súdnom oddelení, navyše za situácie, keď sťažovateľka rozhodnutie opakovane urgovala vo veci aj sťažnosťou predsedovi súdu.

15. Ústavný súd považuje takýto postup za zasahujúci do základných práv sťažovateľky, preto rozhodol, že okresný súd v napadnutom konaní pri rozhodovaní o návrhu sťažovateľky na priznanie trov právneho zastúpenia porušil jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

16. Keďže okresný súd už rozhodol o návrhu sťažovateľky uznesením z 8. apríla 2025, ústavný súd nevyhovel požiadavke sťažovateľky, aby prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní (v konaní o návrhu sťažovateľky) konať bez zbytočných prietáhov (bod 3 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

17. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020). Ústavný súd konštatuje, že v uvedenej veci prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Ústavný súd považoval v okolnostiach danej veci za primerané priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie vo výške 1 000 eur, ktoré jej je okresný súd povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 2 výroku tohto nálezu). V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 3 výroku tohto nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. mája 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu